

**Ақтөбе облысының білім басқармасы
Алға ауданының білім бөлімі
№4 «Балбөбек» бөбекжай балабақшасы**

**«Қауіпсіздік әліппесі»
Ересек топ балаларына арналған
БАҒДАРЛАМА**

**АЛҒА
2024 жыл**

Алға ауданының білім бөлімінің эксперттік кеңесінде
бекітілді.

Хаттама № 1

«02» 09 2024ж

Алға аудандық білім бөлімінің м.д.б әдістемелік кабинетінің
әдіскері Н.Уразғалиева

Құрастырған: Адетханқызы Акбота №4 «Балбөбек»
бөбекжай балабақшасының тәрбиешісі, педагог-модератор

Пікір жазғандар:

Ж.Шаимова № 4» Балбөбек» бөбекжай балабақшасының
тәрбиешісі, педагог- зерттеуші

Б. Демесинова № 4 «Балбөбек» бөбекжай балабақшасының
тәрбиешісі, педагог-зерттеуші

Ұсынылған бағдарлама мектепке дейінгі ұйым,шағын
орталық тәрбиешілеріне арналған. Тапсырмалар мазмұны
жалпы қауіпсіздікережелерін сақтауға оның жеке жас
ерекшеліктері мен деңгейіне лайықталған.Мектепке дейінгі
баланың жан-жақты,жеке тұлға ретінде дамытуға
бағытталған тапсырмалар жүйесінде ұсынылады. Бала
бойына өзіне деген сенім орнап,өнерге деген оң
сөзқарасқа дағдыланады.

ПІКІР

Бұл бағдарламаны №4 Балбөбек бөбекжай балабақшасының
«Өркен» тобының тәрбиешісі А.Адетхан
құрастырған.Құрастырушының негізгі мақсаты мектепке
дейінгі тәрбиеленушілерді жалпы қауіпсіздік ережелерінің
түрлерімен таныстыру.Өмір қауіпсіздігі ережелерін сақтауға
тәрбиелеу,қауіпті жағдайларды ескере отырып, үлкендердің
айтқанын тыңдауға баулу. Бала бойында өзіне деген сенім
орнап, қауіп-қатерді тез білуге үйренеді.Бағдарламада
берілген материалдар мектеп жасына дейінгі
бүлдіршіндердің жас ерекшеліктеріне лайықталып алынды.
Бағдарламалық материалды іріктеудегі басты белгі, оның
тәрбиелік құндылығы мен көркемдік деңгейі бала жасына
сай.

Түсінік хат.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі болып табылады. Бала-біздің болашағымыз. Олай болса, мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту жарқын болашақтың кепілі. Ол- үздіксіз білім берудің алғашқы деңгейі. Бағдарлама қауіпсіздік ережелер деректеріне сүйеніп, өмір сүрудің қауіпсіз және катерсіз жағдайын құру керек екендігін жеткізе білу мақсатымен, адамдардың ең негізгі мақсаты ол-өмірді сақтап қалу екендігі туралы ұғым қалыптастыруға бағытталған.

Бұл бағдарлама мектепке дейінгі арналған «Қауәпсіздік әліппесі» вариативтік компоненттің бағдарламасы аптасына 1 сағат, жылына 32 сағат жүктеме берліген.

Мақсаты:

Балалардың ойлау тұтастығын яғни, табиғатты қорғау көзқарасын дамыту үшін жыл мезгіліне сай жүйелі, мақсат міндеті айқындалған экологиялық тәрбие жұмысын оқу жылының өн бойында жүргізіліп отырады. Экологиялық тәрбие берудің басты мақсаты бала бойында азаматтық борыш, ғылыми білім, көзқарас пен сенім жүйесін орнықтыру болып табылады. Бұл қоршаған ортамен қарым-қатынаста тәртіптілік, ұқыптылық ережелерін орындау, табиғатты аялап, оған қамқорлық таныту қабілетін дамытуға негізделген. Экологиялық тәрбие жұмысын осындай міндеттерді атқарта отырып, жүзеге асырады.

Міндеттері:

Балаларды өсімдіктер мен жануарларды күтіп-бағуға балу. Олардың бойында қабілет пен икемділікті орнықтыру; Табиғаттың сан-алуан сырлары мен байлықтары жөнінде эстетикалық және ұлтжандылық сезімдерін дамыту; Табиғатта барлық нәрсенің бір-бірімен өзара байланысты Болатынын түсіндіру және осы байланысты күнделікті өмірде. Ескеру қажеттігін үйреніп отыру.

Қауіпсіздік әліппесі

Тақырыбы	Мақсаты	Сағ саны
Абайла өрт!	Өрттің пайда болу себебі мен өршуі, өрттің салдарынан болатын қауіпті жағдайлар туралы түсінік беру. Өрттен сақтану жолдарын түсіндіру. Сақтыққа, сабырлы болуға тәрбиелеу.	1
Бағдаршам және біз.	Жолда жүру ережесі туралы түсінік беру. Балаларды жолда жүру ережелеріне сәйкес бағдаршамның атқаратын қызметімен таныстыруды жалғастыру. Ойын арқылы балаларға жолда жүру ережелерін үйрету. Ұқыптылыққа, тәртіптілікке тәрбиелеу.	1
Сірінке кішкентай, от үлкен.	Өрт кезіндегі қауіпсіз мінез құлық ережелерімен таныстыру. Өрт болған жерден қалай шығу керектігін үйрету. Сақтыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
Көлік түрлері	Қоғамдық көлік түрлерімен таныстыруды жалғастыру. Қоғамдық көлік түрлерін танып атай білуге үйрету. Жүргізуші мамандығына құрметпен қарау. Ұқыптылыққа, тәртіптілікке тәрбиелеу.	1

Мен жаяу жүргіншімін	Бейтаныс адамдармен подъезге немесе лифтіге кіруге болмайтындығын түсіндіру. Бейтаныс адамды байқаса қандай әрекет жасауға болатындығын үйрету. Сақтыққа, сабырлы болуға тәрбиелеу.	1
Мен жаяу жүргіншімін	Жаяу жүргіншілер өткелінен қалай өту керектігі туралы түсініктерін кеңейту. Жаяу жүргінші және жаяу жүргіншілер өткелі сөзінің мағынасын түсіндіру. Баланың зейінін, қабылдауын жетілдіру. Жолдан өту барысында бір-біріне көмек көрсетуге көңіл, ықылас білдіруге тәрбиелеу. Сақтыққа, сабырлы болуға тәрбиелеу.	1
Бөтен автокөлік	Балаға бейтаныс адамның автокөлігіне отырмау керектігі, жүргізушімен сөйлеспеу керектігін түсіндіру. Егерде күштеп автокөлікке отырғызғысы келсе қандай әрекет жасауға болатындығын үйрету. Сақтыққа, сабырлы болуға тәрбиелеу.	1

8	Мен және көше	Көше, жол, жаяу адам жүретін жол мен көліктер туралы түсініктерін жетілдіру. Жол тәртібін сақтай білуге үйрету. Сақтыққа, сабырлы болуға тәрбиелеу	1
9	Су қауіп-көтер, су тасқыны	Су тасқынының кезіндегі қауіпсіз мінез құлық ережелерімен таныстыру. Су тасқынының салдарынан болатын қауіпті жағдайлар туралы түсінік беру. Жағдайдан шығудың, қорғанудың қарапайым түрлерін үйрету. Сабырлылыққа тәрбиелеу.	1
10	Жол тәртібін жалында ұста	Көшеде жүру тәртібін және көше қатынас ережелерін түсіндіру. Жолда жүру ережесін есте сақтау арқылы білгендерін пайдалана білуді тұрақты дағдыға айналдыру. Балаларды жол ережелерін бұлжытпай орындауға, сақтыққа тәрбиелеу.	1
11	Өмір қауіпсіздігі	Егер үйде үлкендер болмаса бейтаныс немесе аз танытын адамдар келіп есіктің қоңырауын соқса немесе есікті күшпен ашып кірмек болса қандай әрекет жасауға болатындығын үйрету.	1
12	Біз жолаушымыз	Автобус пен трамвайды танып ажырата білуді бекіту. Қоғамдық көлік ішінде қауіпсіздік сақтау ережесімен және жолаушылардың міндеттерімен таныстыра отырып, қоғамдық жерлерде, балабақшада, транспортта қауіпсіздік ережелерін үнемі сақтауға дағдыландыру. Сақтыққа, тәртіптілікке тәрбиелеу.	1
13	Қысқы қауіп-көтерлер	Аязды күндері мен тайғақ болған кезде қандай әрекет керектігі туралы түсінік беру. Үсік шалмау үшін не істеу керектігін үйрету	1

14	Аялдамала	Аялдамада және жаяу адамның көлікті аялдамада күтетіндігі туралы түсінік беру. Аялдама туралы мағлұмат беру. Тәртіптілікке тәрбиелеу.	1
15	Жер сілкінісі кезіндегі қауіпсіздік	Жер сілкінісі кезіндегі қауіпсіз мінез құлық ережелерімен таныстыру. Үйде, көшеде жер сілкінісі кезінде дұрыс әрекет етуге үйрету: -қауіпсіз орын табу; -ғимараттан шығудың жолдары	1
16	Жая жүргіншілер жолы және өткелі	Жаяу жүргіншілер жолы және өткелі туралы түсініктерін бекіту. Балалардың ой-қиялын дамыту. Тілдерін байланыстырып сөйлеуін жетілдіру. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
17	Ауладағы ойын	Балаларды ойын кезінде болатын түрлі қауіпті жағдайлар туралы түсінік беру. Қауіпсіздік ескеруге, қауіпті жағдайлардың алдын-алуға, жағдайдан шыға білуге үйрету.	1
18	Қай жерде ойнауға болады?	Көшеде ойнауға болмайтындығын түсіндіру. Балалардың көшеде жүру ережелерін меңгеру дағдысын қалыптастыру және оны іс - жүзінде пайдалана білуін жетілдіру. Сақтыққа тәрбиелеу.	1
19	Қонысқа топта өзін қалай ұстау керектігін үйретеміз	Топта өзін ұстау мінез-құлық ережелерімен таныстыруды жалғастыру. Топта қауіпсіздік ережелерін сақтауға үйрету. Тәртіптілікке тәрбиелеу.	1

20	Біздің айналам ыздағы жол белгілері	Бағдарлам сигналы туралы түсініктерін бекіту Тамақтанатын пункт пен дәрігерлік көмек көрсету пунктін белгісімен таныстыру. Қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу.	1
21	Жер сілкінісі кезіндегі қауіп-көтер	Жер сілкінісі кезіндегі қауіпсіз мінез құлық ережелерімен таныстыруды жалғастыру. Жер сілкінісінің салдарынан болатын қауіп-көтерлер туралы түсіндіру	1
22	Абайла, жол қиылысы !	Жол қиылысы туралы түсінік бере отырып, жол қиылысында болатын келеңсіз жағдайларды болдырмау жолдарымен таныстыру. Көргендерін өз сөздерімен әңгімелеп айта білу, есте сақтауын, ойын, көше қиылысы туралы ұғымын арттыру.	1

23	Саябақта	Ересек адамдарсыз жалғыз үйден алыстап кетпеу керектігін түсіндіру. Балалардың ой өрісін дамыту. Сақтыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
24	Абайла.... !	Көлік түрлері туралы түсініктерін кеңейте отырып, көшеде жүрудің қарапайым ережесін сақтауға дағдыландыру. Балалардың ой қиялын дамыту.	1
25	Ит пен мысық-біздің кішкентай достарымыз	Жануарлармен дұрыс қарым-қатынас жасау туралы түсініктерін кеңейту. Қауіпсіздік ережесін сақтауға үйрету. Ұқыптылыққа, сақтыққа тәрбиелеу.	1
26	Қауіпсіз жол	Сурет карау арқылы бала өміріне қауіпсіз жолмен таныстыру. Жол тәртібін сақтауға үйрету. Сақтыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
27	Найзағай	Балаларға найзағай туралы түсінік беру. Найзағай жарқылы кезінде қандай әрекет жасауға болатындығын үйрету. Сақтыққа, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1

28	Дымбілмес балаларда қонақта	Қала көліктері, жолда жүру ережелері, бағдаршамның сигналдық белгісі, туралы білімдерін бекіту. Кейбір жол белгілерін ажырата білу іскерліктерін жетілдіру. Көшеде қауіпсіздік ережелерін тұрақты түрде қолдана білуін дамыту.	1
29	Тұрмыстық заттар бізге дос па әлде жау ма?	Өміріне қауіп төндіруі мүмкін кейбір тұрмыстық заттар туралы түсінік беруді жалғастыру. Тұрмыста қолданатын кейбір заттарды ересек адамдардың қатысуымен ғана қолдану керектігін түсіндіру. Қауіпсіздік ережесін сақтау туралы білімдерін кеңейту. «Өмірге қауіпті» сөзінің мағынасын түсіндіру.	1
30	Жол белгілері әлемінде	Жол белгілері туралы алған білімдерін пысықтау. Жол белгілерін айыра білу дағдысын қалыптастыру, алған білімдерін іс жүзінде қолдануға қызығушылықтарын тудыру. Балаларды мейірімділікке, байқағыштыққа тәрбиелеу.	1
31	Жәндіктер	Өртүрлі жәндіктерді бақылау кезінде қауіпсіздік ережесін сақтауға үйрету. Балалардың ақыл ойын дамыту. Тәртіптілікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
32	Жол белгілері сөйлейді	Сілтеуші және тыйым салушы жол белгілерімен таныстыру. Суретіне қарап және жол бойында тұрған белгілерді танып айтып беру дағдыларын жетілдіру. Тәртіптілікке тәрбиелеу.	1

33	Жеуге жарамды, жарамсыз	Жеуге жарамды және улы жемістер, саңырауқұлақ түрлерімен таныстыру. Оларды түріне қарап ажырата білуге үйрету.	1
34	Егер де көше қиылысында бағдаршам болмаса....	Бағдаршамы жоқ көше қиылыстарынан қалай өту керектігі туралы түсінік беру. Жаяу жүргіншілердің қауіпсіздік сақтау ережесі туралы түсініктерін бекіту. Үнемі жол белгілеріне көңіл бөлу керектігін дағдыға айналдыру. Тәртіптілікке тәрбиелеу.	1
35	Электрозаттар	Тұрмыста қолданатын кейбір электрозаттарды ересек адамдардың қатысуымен ғана қолдану керектігін түсіндіру. Қосылулы тұрған электр құралына тиіспеу және электр вилкасын су қолымен ұстамау, даладағы трансформаторлық үйшіктерге жақындау керектігін айту. Қауіпсіздік ережесін сақтау туралы білімдерін кеңейту. Ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
36	Бәрін білгім келеді	Қала және ауыл көшелерінде қауіпсіздік ережелері туралы білімдерін бекіту. Көшеде көліктер қозғалысын реттеуші туралы түсініктерін нақтылау. Жол белгілері туралы білімдерін бекіту.	1

Күтілетін нәтиже:

Нәтижесінде өсімдіктерді жұлмауға, құстарды қорғай білуге дағдыланады, өздерінің мұның пайдалы іс-әрекетімен құрбыларына да ықпал жасайды. Экологиялық тәрбиенің балалар табиғатқа жанашырлық, қамқорлық және еңбекқорлық, белсенділік ұқыптылық сияқты дағдыларды меңгереді. Көбіне балалармен дидактикалық ойындар табиғат жөніндегі түсініктерін бекітеді. Бала тәрбиесінде өзіндік орны бар жаңылтпаш, мақал-мәтелдерді орынды пайдалану баланың қоршаған орта, табиғат туралы ой-өрісін дамытып, тілін ширатады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Айналамен танысу. «Алматы кітап» 2001 ж
2. 777 жұмбақ, Алматы «Ана тілі» 2015 ж
3. Жыл он екі ай. 2012 ж
4. Ақ сандық, көк сандық. Алматы «Жазушы» 2013 ж
5. Айнала қоршаған орта Экология. «Алматы кітап» 2011 ж
6. Экологиялық сабақтар. Т.М.Бондаренко Воронеж 2016.г
7. Біздің кітап. Баймұратова Б. «Алматы кітап» 2015ж
8. Бөбектерге байғазы кітапханасы. Алматы 2013ж
9. Тіл ашар
10. Қазақ балабақшаларына арналған «Балбөбек» бағдарламасы
11. Айналаны қоршаған орта, экология. Манкеш А.Е. 2016ж
12. Жаттамақ
13. Экологиялық тәрбие балалармен 5-6-7 жас. Т.М.Бондаренко
14. Балабақшадағы дидактикалық ойындар. Сорокина А.Е. 2017г